

Objekt PRO SILVA

Tolhajská

Polesie Opátka, Mestské Lesy Košice a.s.

Zápisník o objekte PRO SILVA

1. Regionálne zaradenie

1.1 Lokalizácia a geografická situácia

Krajina:	Slovenská republika	Lesná oblasť:	Volovské vrchy
Užívateľ :	Mestské lesy Košice a.s.	Zemepisné súradnice:	48°46' s.z.š. 21°02' v.z.d.
LHC:	Opátka	Rozpätie nadmorskej výšky:	700 – 900 m
Názov:	Tolhajská	Prevládajúca expozícia:	S
Výmera:	66,73 ha	Priemerný sklon:	47 %

1.2 Klíma, geologické podložie, pôda

Klimatická oblasť:	mierne chladná	Priem. ročné zrážky v mm:	900-1000 mm
Geologické podložie:	metapsamity	Priem. roč. teplota v °C:	2-4°C
Prevládajúce pôdy:	kambizeme		

2. Prírodná a ekonomická situácia

Skupina lesných typov: 511 – živné jedľové bučiny, 410 – svieže bučiny, 596 – kamenité jedľové bučiny, 496 – kamenité bučiny s lipou	Prírode blízke hospodárenie od r. 2012
---	---

Drevinové zloženie v % podľa jednotlivých drevín: *Zaradenie do vekových tried (odhadom):*

listnaté: bk 58, br 6, jh 5	I. - 34 % , II. - 12% , III. - 1 % ,
ihličnaté: jd 19, sm10, sc 2	IV. - 0 % , V. - 0 % , VI+ - 53 %
	<i>Produkcia a ťažba:</i> 5570 m³

Zásoba   **16 520 m³**   *Plánovaný etát ročný*   **8,35**   m³/ha

Priem. zásoba: **248**   *z toho: úžitková hmota*   **90 %**,   **10** palivo
m³/ha   %

Podiel hrubiny (plošný) od d_{1.3}30cm: **53 %**   *Plánovaná obnova celkom (z PSL v ha):*

Podiel hrubiny pri d_{1.3} 15-29 cm: **2 %**   **12,11** (11,85 prvá + 0,26 opakovaná)

Podiel tenčiny do d_{1.3} 14 cm: **45 %**   *z toho prír. obnova*   **90%**,   *umelá obnova*   **10 %**
z toho na voľ. pl.   **100%**,   *pod clonou por.*   **0 %**

3. Kritériá prírody primeranej pestovateľskej techniky	celkom prevládajúce >75 %	veľmi časté 50-75 %	častočne prevládajúce 25-50 %	zriedkavé <25 %
Pestovanie porastovej zásoby, prednosť výchovy porastu pred obnovou				+
Výberkové hospodárstvo, forma stromová				
Ťažba podľa cieľových hrúbok jednotlivých stromov alebo skupín				+
Holorubný hospodársky spôsob				
Prírodná obnova	+			
Umelá obnova na voľnej ploche alebo pod clonou porastu				+
Vertikálna štruktúra porastu, vertikálne členenie na malých plochách				+
Horizontálna štruktúra porastu (medzery, skupiny ap.)				+
Porasty prispôbené ako biotopy pre zver	+			
Ochrana lesa bez nasadenia chemikálií	+			
Poznámky				
4. Kritériá drevinového zloženia				
Autochtónne dreviny, pôvodné na stanovišti	+			
Nepôvodné, ale stanovištne prispôbené dreviny				+
Zmiešané lesy, možnosti tvorby zmiešaných lesov		+		
Zriedkavé dreviny (bh, mk, bx, cs ap.)				+
Prírodné sprievodné dreviny pri výstavbe lesa (jb, br, os, vr)			+	
Poznámky				
5. Kritériá zabezpečenia biodiverzity				
Staré a mŕtve drevo stojace a ležiace				+
Biodiverzita flóry – prízemnej vegetácie			+	
Biodiverzita fauny, hlavne prítomnosť avifauny (vtákov)	+			
Spontánne dynamické vývojové procesy (sukcesie s br, bo ap.)				
Historické pestovateľské formy (napr. nízke lesy) s ohľadom na biodiverzitu				
Poznámky				

Pozn. Na zatriedenie do príslušného stĺpca použite znamienko +

Zámer na vytvorenie objektu PRO SILVA:

Demonštračný objekt PRO SILVA – TOLHAJSKÁ je vytvorený na ochranu genetickej diverzity a genofondu pôvodných lesných drevín v podmienkach prírody blízkeho lesa. Uplatňovaním základných princípov prírody blízkeho obhospodarovania lesa a upustením od zaužívaných a doteraz plánovaných hospodárskych postupov spolupôsobíme na vytváraní prirodzených lesných ekosystémov s bohatou horizontálnou a vertikálnou štruktúrou. A práve tento ekosystém sa vyznačuje silnou ekologickou stabilitou, druhovou diverzitou fauny a flóry ako aj celkovou biodiverzitou lesných spoločenstiev. Zavádzanie týchto princípov do lesnej prevádzky si žiada diferencovaný odborný prístup ku každej časti lesa s odlišnými podmienkami, usmerňovanie a zvyšovanie podielu prirodzenej obnovy s následnou úsporou financií na pestovateľskú činnosť.

Demonštračné objekty:

Porast 104a1

Charakteristika (PSL 2009-2018)

Kategória lesa U, sklon 50%

1. etáž: Výmera 8,42 ha, vek 125 r., zakm. 0,6, zast. drevín: bk 45, jd 35, jh 20, ojedinele sm, js, jm

Celková zásoba 3543 m³, zásoba na ha etáže: 421 m³

2. etáž: Výmera 2,10 ha, vek 20 r., zakm. 02, zast. drevín: bk 90, jh 10

Zásoba na ha JPRL: 337 m³/ha.

Predpis PSL:

Po zabezp. obnovy OCR pás., šír. na 2 výš. por., pokrač. od založ. východísk, postupovať na JV. Ponechať hniezdne stromy.

Ťažba 750 m³, intenzita zásahu 21%.

Vykonané:

Ťažba náhodná 28 m³

Súčasný stav: Porast je rozpracovaný OCR v pásoch, na ktorých je dominantne zmladený buk, miestami javor, ktorý je však ožieraný zverou, ojedinele sa vyskytuje jedľa a smrek. Porast pri svojom sklone nie je dostatočne prístupný na jemnejšie spôsoby hospodárenia.

Dlhodobý zámer a návrh hospodárskych opatrení: Porast potrebujeme lepšie prístupniť. Vzhľadom na vek porastu sa nedá očakávať zvyšovanie kvality u buka, preto už zmladené východiská dorúbeme. Ponecháme javor, ktorý má tenké dimenzie. Na ostatnej ploche účelovým výberom budeme ťažiť stromy s cieľovými hrúbkami a nekvalitné stromy a po vzniku prirodzeného zmladenia budeme zmladené plôšky postupne rozširovať. Ihličnany budeme ťažiť len po dosiahnutí cieľovej hrúbky 60 cm, alebo odumierajúce, aj pre zvýšenie ich podielu v následnom poraste.

Porast 104a2

Charakteristika (PSL 2009-2018)

Kategória lesa U, sklon 50%, výmera 3,36 ha, vek 35 r. zakm. 0,85, zast. drevín: bk 65, sm 25, sc 10, ojedinele jh, jd
Celková zásoba 382 m³, zásoba na ha 114 m³.

Predpis PSL:

Prečistka a vo vyspelejších skupinách prebierka v 2. ½ platnosti PSL. Neúčelné rozčleniť.

Ťažba 20 m³, intenzita zásahu 5 %.

Vykonané:

Prečistka v r.2009 na celej ploche.

Súčasný stav: Miestami smreková monokultúra v nie veľmi dobrom zdravotnom stave, nízka kvalita bukov.

Dlhodobý zámer a návrh hospodárskych opatrení: Dosiagnuť stabilitu porastu hlavne v smrekovej časti včasným odstraňovaním lykožrútom napadnutých jedincov, v prebierkach podporovať stabilizačný prvok – smrekovca a aj ostatné vtrúsené dreviny. Potrebné je lepšie sprístupnenie porastu.

Porast 104a3

Charakteristika (PSL 2009-2018)

Kategória lesa U, sklon 50%, výmera 1,37 ha, vek 2 r. zakm. 0,95, zast. drevín: bk 80, jh 10, sm 5, sp 5, ojedinele sc, br

Predpis PSL:

Opakované zalesňovanie na pl. 0,06 ha, v redších skupinách vylepšiť, vyžínať.

Vykonané: opakované zalesňovanie 0,06 ha, ochrana kultúr proti zveri chem. náterom

Súčasný stav: Ihličnatá časť porastu je silne atakovaná zverou vytĺkaním a lúpaním.

Dlhodobý zámer a návrh hospodárskych opatrení: Plecím výsekom zredukovať miestami silne rozšírenú brezu. Neskôr silnou prečistkou v ihličnanoch udržiavať čo najväčšie zavetvenie, v bučinách miernejšie úrovňové zásahy zamerané na rozrastlíky a predrastlíky. Podpora vtrúsených a menšinových drevín, s cieľom dosiahnuť zmiešaný porast.

Porast 104b

Charakteristika (PSL 2009-2018)

Kategória lesa U, sklon 40%, výmera 0,70 ha, vek 45 r. zakm. 0,7, zast. drevín: bk 55, sm 40, jd 5, ojedinele jh, js
Celková zásoba 129 m³, zásoba na ha 195 m³.

Predpis PSL:

Bez zásahu.

Vykonané: -

Súčasný stav: Buky nekvalitné, hlboko zavetvené, ťažko nájsť cieľové stromy. Momentálne nie je potrebný žiadny zásah.

Dlhodobý zámer a návrh hospodárskych opatrení: Vzhľadom na nemožnosť dosiahnuť kvalitné buky, prvoradým cieľom je udržať stabilitu porastu včasným odstraňovaním lykožrútom napadnutých smrekov a neskôr podporovať vznik prirodzeného zmladenia a dosiahnuť tým vertikálne rozvrstvenie porastu.

Porast 111 1

Charakteristika (PSL 2009-2018)

Kategória lesa U, sklon 50%

1. etáž: Výmera 10,26 ha, vek 105 r., zakm. 0,65, zast. drevín: sm 35, bk 30, jd 15, br 15, jh 5, ojedinile js, jb, jm

Celková zásoba 5172 m³, zásoba na ha etáže: 504 m³,.

2. etáž: Výmera 4,39 ha, vek 10 r., zakm. 0,3, zast. drevín: bk 85, sm 10, jd 5

Zásoba na ha JPRL: 353 m³.

Predpis PSL:

OCR v pásoch, šírka na 2 výšky porastu, pokrač. od založených východísk, postup na SV. Na vých. je skut. zakm. 0,45. Ponechať hniezdne stromy 12 m³.

Ťažba 2100 m³, intenzita zásahu 41%.

Vykonané:

Ťažba náhodná 257 m³.

Súčasný stav: Porast je nedostatočne sprístupnený. V strede a vo V časti je rozpracovaný už v duchu zásad Pro Silva malými kotlíkmi s bukovým prirodzeným zmladením. V južnej časti je zmladená jedľa ako dôsledok pomiestneho odumierania stromov.

Dlhodobý zámer a návrh hospodárskych opatrení: Porast musíme dôkladne sprístupniť aj vzhľadom k jeho veľkému sklonu. V južnej časti chceme dosiahnuť štruktúru výberkového lesa, na ostatnej časti pokračovať v zakladaní maloplošných prvkov s cieľom dosiahnuť mozaikovú štruktúru, v následnej výchove uprednostňovať vtrúsené dreviny s cieľom dosiahnuť zmiešaný les.

Porast 111 2

Charakteristika(PSL 2009-2018)

Kategória lesa U, sklon 50%, výmera 1,67 ha, vek 10 r., zakm. 0,9, zast. drevín: bk 90, sm 5, jd 5

Predpis PSL:

Vo vyspelejších skupinkách prečistka koncom platnosti PSL v posl.3 rokoch.
Opakované zalesňovanie.

Vykonané:

Opakované zalesňovanie.

Súčasný stav: V strede a vo V časti sú už v duchu zásad Pro Silva založené malé kotlíky s bukovým prirodzeným zmladením. Na Z sú bukové pásy s primiešanou jedľou a smrekom.

Dlhodobý zámer a návrh hospodárskych opatrení: Prečistkou v ihličnanoch udržiavať čo najväčšie zavetvenie, v bučinách miernejšie úrovňové zásahy zamerané na rozrastlíky a predrastlíky. Podpora vtrúsených a menšinových drevín, s cieľom dosiahnuť zmiešaný porast.

Porast 112 1

Charakteristika (PSL 2009-2018)

Kategória lesa U, sklon 40%

1. etáž: Výmera 3,81 ha, vek 105 r., zakm. 0,6, zast. drevín: jd 50, bk 40, br 5, jh 5, ojedinele jm, lm, dz

Celková zásoba 2214 m³, zásoba na ha etáže: 581 m³.

2. etáž: Výmera 2,54 ha, vek 15 r., zakm. 0,4, zast. drevín: bk 100, ojedinele sm, jd, jh.

Zásoba na ha JPRL: 349 m³.

Predpis PSL:

OCR v pásoch, šírka na 2 výšky porastu, pokrač. od založených východísk, postup na SV. Na vých. je skut. zakm. 0,45. Ponechať hniezdne stromy 4 m³.

Ťažba 900 m³, intenzita zásahu 41%.

Vykonané:

Ťažba náhodná 157 m³, úmyselná (MP a JÚ) 467 m³ .

Súčasný stav: Boli vykonané doruby so 100% zmladením, na ostatnej ploche účelový výber zameraný na dosť rozšírenú brezu. Na S časti zvyšky porastu so zmladením jedle.

Dlhodobý zámer a návrh hospodárskych opatrení: Účelový výber, zameraný na stromy s cieľovou hrúbkou a brezy a nekvalitné stromy s cieľom dosiahnuť následný porast čo najviac vekovo a tým aj vertikálne a horizontálne rozdielny.

Porast 112 2

Charakteristika (PSL 2009-2018)

Kategória lesa U, sklon 40%, výmera 2,87 ha, vek 10 r., zakm. 1,0, zast. drevín: bk 80, jd 20.

Predpis PSL:

Prečistka koncom platnosti PSL, v posledných 3 rokoch.

Vykonané:

Vyžínanie, ochrana proti zveri chem. náterom

Súčasný stav: Prevažne buková mladina, miestami jedľové hlúčky.
Dlhodobý zámer a návrh hospodárskych opatrení: Silnou prečistkou v ihličnanoch udržiavať čo najväčšie zavetvenie, v bučinách miernejšie úrovňové zásahy zamerané na rozrastlíky a predrastlíky. Podpora vtrúsených a menšinových drevín, s cieľom dosiahnuť zmiešaný porast.

Porast 113

Charakteristika (PSL 2009-2018)

Kategória lesa O, sklon 50%, výmera 3,01 ha, vek 105 r., zakm. 0,7, zast. drevín: jd 40, br 35, bk 25, ojedinele jb

Predpis PSL:

Bez zásahu.

Vykonané: -

Súčasný stav: Porast v strmom balvanitom teréne.

Dlhodobý zámer a návrh hospodárskych opatrení: V poraste budeme zasahovať len v rámci spracovania prístupnej kalamity, ináč ho ponecháme na samovývoj.

Porast 120 1

Charakteristika (PSL 2009-2018)

Kategória lesa U, sklon 45%

1. etáž: Výmera 3,91 ha, vek 110 r., zakm. 0,6, zast. drevín: bk 70, jd 25, jh 5, ojedinele jm, js

Celková zásoba 1607 m³, zásoba na ha etáže: 411 m³.

2. etáž: Výmera 0,98 ha, vek 15 r., zakm. 0,2, zast. drevín: bk 100

Zásoba na ha JPRL: 329 m³.

Predpis PSL:

OCR v pásoch, šírka na 2 výšky porastu, pokrač. od založených východísk, postup na SV. 2 zásahy v desaťročí. Na V po zabezpečení obnovy dorub. Na dorube ŤN 1. Ponechať hniezdne stromy 7 m³.

Ťažba 1100 m³, intenzita zásahu 68%.

Vykonané:

Ťažba úmyselná (MP a JÚ) 666 m³ .

Súčasný stav: Boli vykonané doruby so 100% zmladením, priradené boli pásy presvetlenia, na ostatnej ploche účelový výber zameraný na nekvalitné a nadmerne hrubé stromy, u ktorých už zvyšovanie kvality dreva nemožno očakávať. Východná presvetlená časť je asi staršia, buky sú tu nadmerne hrubé, nekvalitné.

Dlhodobý zámer a návrh hospodárskych opatrení: Na V po odrastení zmladenia do stavu zabezpečenia dorúbať, na ostatnej ploche účelový výber, zameraný na stromy s cieľovou hrúbkou a nekvalitné a poškodené stromy.

Porast 120 2

Charakteristika (PSL 2009-2018)

Kategória lesa U, sklon 45%, výmera 2,26 ha, vek 10 r., zakm. 1,0, zast. drevín: bk 100, ojedinele jd

Predpis PSL:

Prečistka koncom platnosti PSL, v posledných 3 rokoch.

Vykonané:

Ochrana proti zveri chem. náterom

Súčasný stav: Prevažne buková mladina, miestami riedka s nekvalitnými jedincami.

Dlhodobý zámer a návrh hospodárskych opatrení: Miernejšie úrovňové zásahy zamerané na rozrastlíky a predrastlíky. Podpora vtrúsených drevín, s cieľom dosiahnuť zmiešaný porast.

Porast 125 1

Charakteristika (PSL 2009-2018)

Kategória lesa U, sklon 40%

1. etáž: Výmera 3,15 ha, vek 105 r., zakm. 0,5, zast. drevín: bk 45, jd 30, jh 10, sm 10, br 5, ojedinele jm, js

Celková zásoba 1370 m³, zásoba na ha etáže: 434 m³.

2. etáž: Výmera 1,35 ha, vek 10 r., zakm. 0,3, zast. drevín: bk 80, jh 20, ojedinele jd,js

Zásoba na ha JPRL: 304 m³.

Predpis PSL:

MCR v pásoch, šírka na 2 výšky porastu, po zabezpečení obnovy dorub, na SV založiť ďalšie 1 východisko obnovy. Ponechať hniezdne stromy 5 m³.

Ťažba 700 m³, intenzita zásahu 51%.

Vykonané:

Ťažba náhodná 138 m³.

Súčasný stav:

Porast na mnohých miestach ochranného rázu- skaly, rozpracovaný okrajovými clonnými rubmi, na JZ a V hrubé buky, väčšinou nekvalitné, s vyspelým bukovým zmladením. V strede je porast preriedený v dôsledku kalamity s nástupom bukového zmladenia. Slabo sprístupnený.

Dlhodobý zámer a návrh hospodárskych opatrení: Porast sprístupniť. Na JZ a V dorúbať s dosiahnutím žiadneho, alebo minimálneho umelého zalesňovania, na ostatnej ploche účelový výber, zameraný na brezu, na stromy s dosiahnutou cieľovou hrúbkou a nekvalitné a poškodené stromy.

Porast 125 2

Charakteristika (PSL 2009-2018)

Kategória lesa U, sklon 40%, výmera 4,72 ha, vek 25 r., zakm. 0,8, zast. drevín: bk 40, sm 30, sc 10, jd 10, br 10

Predpis PSL:

Prečistka

Vykonané:

Prečistka

Súčasný stav: Miestami monokultúra smreka s vyschýnajúcimi jedincami, buková časť je väčšinou riedka s nekvalitnými jedincami .

Dlhodobý zámer a návrh hospodárskych opatrení: Včas odstraňovať lykožrútkmi napadnuté smreky, v bučine udržiava čo najväčšie zakmenenie, neskôr v prebierkach podporovať kvalitnejšie jedince. Uprednostňovať menšinové a vtrúsené dreviny s cieľom vyhnúť sa monokultúram.

Porast 125 3

Charakteristika (PSL 2009-2018)

Kategória lesa U, sklon 40%, výmera 3,28 ha, vek 10 r., zakm. 0,9, zast. drevín: bk 60, jd 20, sc 10, br 10

Predpis PSL:

Vo vyspelejších skupinách prečistka koncom platnosti PSL v posl. 3 rokoch.

Opakované zalesňovanie.

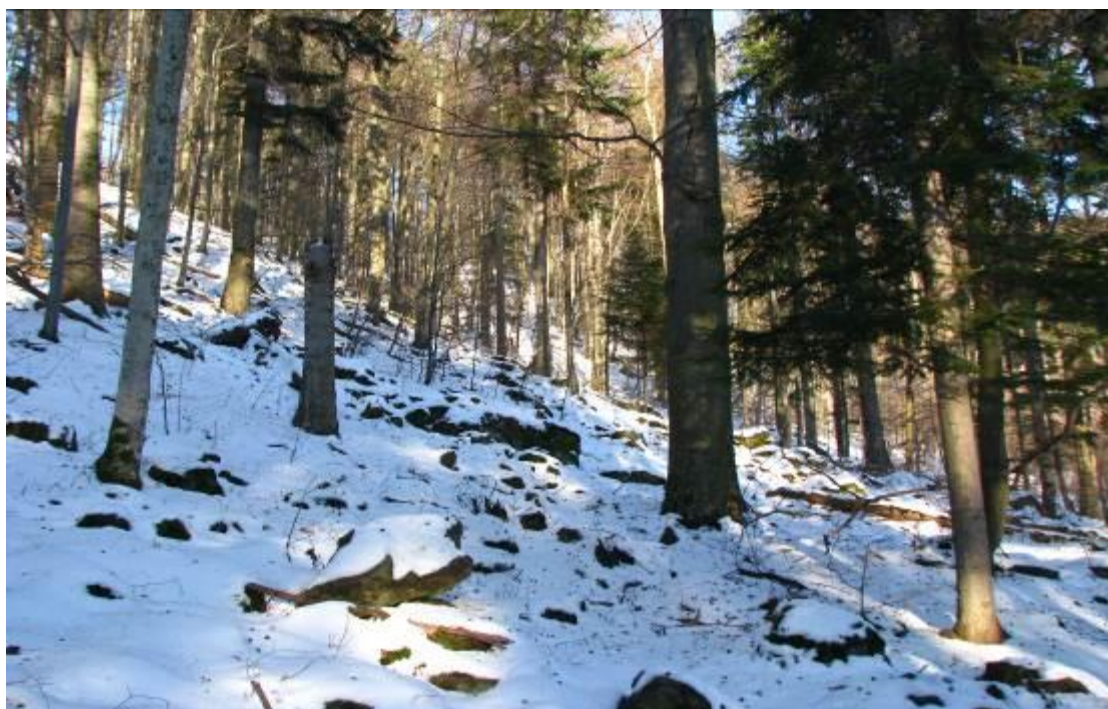
Vykonané:

Opakované zalesňovanie.

Súčasný stav: Ihličnatá časť porastu je silne atakovaná zverou vytíkaním a lúpaním.

Dlhodobý zámer a návrh hospodárskych opatrení: Plecím výsekom zredukovať miestami silne rozšírenú brezu. Neskôr silnou prečistkou v ihličnanoch udržiavať čo najväčšie zavetvenie, v bučinách miernejšie úrovňové zásahy zamerané na rozrastlíky a predrastlíky. Podpora vtrúsených a menšinových drevín, s cieľom dosiahnuť zmiešaný porast.

Porast 767

Charakteristika (PSL 2009-2018)

Kategória lesa O, sklon 60%, výmera 2,58 ha, vek 110 r., zakm. 0,7, zast. drevín: bk 55, jd 45, ojedinele br

Predpis PSL:

Bez zásahu.

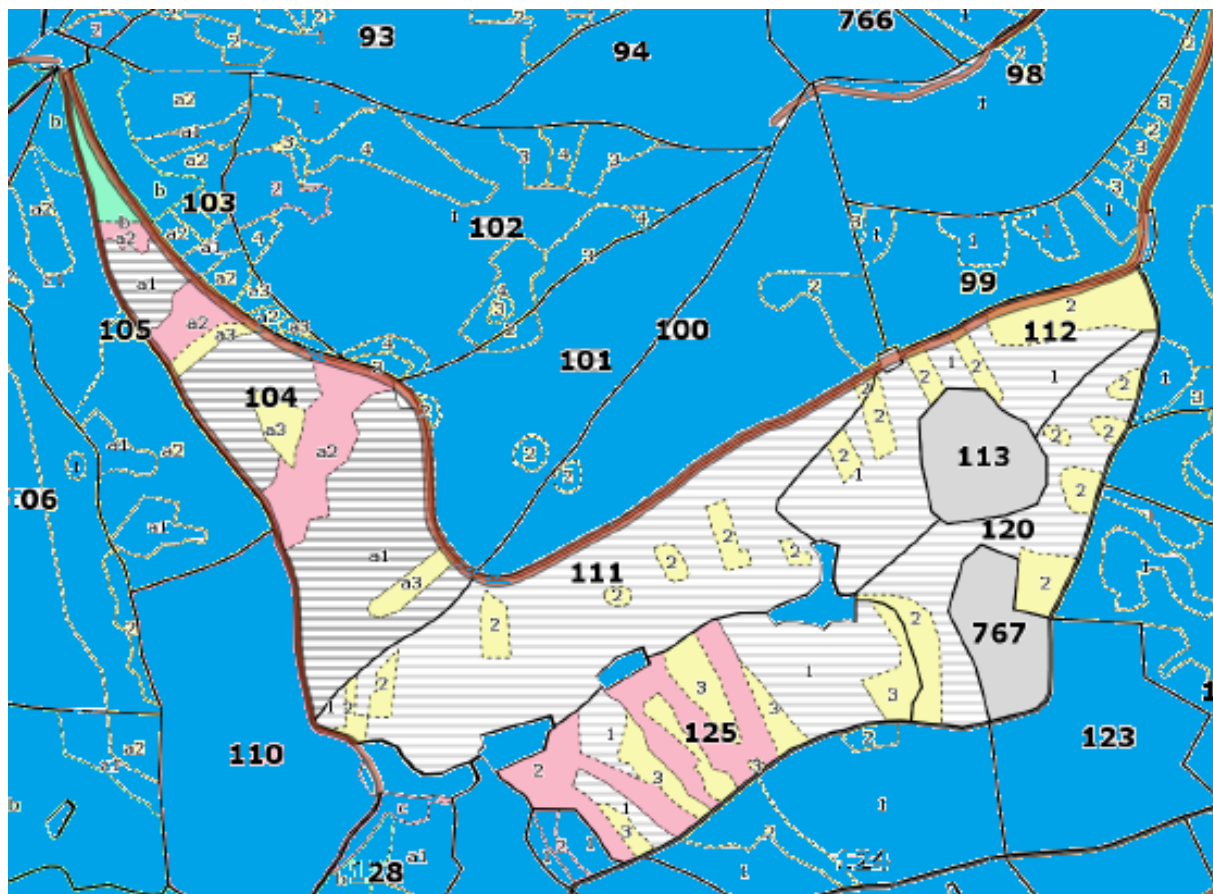
Vykonané: -

Súčasný stav: Porast v strmom balvanitom teréne.

Dlhodobý zámer a návrh hospodárskych opatrení: V prípade vzniku prirodzeného zmladenia budeme ho podporovať účelovým výberom, ináč budeme zasahovať len v rámci spracovania prístupnej kalamity.

Porastová mapa objektu PRO SILVA - Tolhajská

Vypracoval: Ing. Peter Garlathy, vedúci Polesia Opátka
V Košickej Belej, dňa 14.2.2014